

Dziady

Wpisał Administrator

Niedziela, 24. Luty 2008 13:39 - Zmieniony Czwartek, 01. Listopad 2012 10:17

Dziady - zwyczaj ludowy [Słowian](#) i [Bałtów](#), wywodzący się z przedchrześcijańskich obrzędów słowiańskich. Jego zasadniczym celem było nawiązanie kontaktu z duszami zmarłych i pozyskanie ich przychylności. Dziady obchodzono dwa razy w roku - na

[wiosnę](#)

i na

[jesieni](#)

[1]

W najbardziej pierwotnej formie obrzędu dusze należało ugościć (np. [miodem](#), [kaszą](#) i jajkami) aby zapewnić sobie ich przychylność i jednocześnie pomóc im w osiągnięciu spokoju w zaświatach. Wędrującym duszom oświetlano drogę do domu rozpalając ogniska na rozstajach, aby mogły spędzić tę noc wśród bliskich

[2]

. Ogień mógł jednak również uniemożliwić wyjście na świat [upiorom](#)

- duszom ludzi zmarłych nagłą śmiercią, samobójców itp. W tym celu rozpalano go na podejrzaną mogile - echem tego zwyczaju są

[znicze](#)

. W niektórych regionach

[Polski](#)

, np. na

[Podhalu](#)

w miejscu czyjejs gwałtownej śmierci każdy przechodzący miał obowiązek rzucić gałązkę na stos, który następnie co roku palono.

W tym dniu wspierano jałmużną żebraków (początkowo ofiarowując im dary w naturze, później także pieniądze) aby wspominali dusze zmarłych. W tym dniu niektóre czynności były zakazane np. wylewanie wody po myciu naczyń przez okno, by nie oblać zabłąkanej tam duszy i palenie w piecu, bowiem tą drogą dusze dostawały się niekiedy do domu [1].

Do tego zwyczaju nawiązuje [Adam Mickiewicz](#) w [Dziadach](#), gdzie opisano wzywianie dusz podczas obrzędu odbywającego się w opuszczonym miejscu kultu ([kaplicy](#)

,
[kościelne](#)

) lub na

[cmentarzu](#)

. Obrzędowi przewodniczył

[Guślarz](#)

(Koźlarz, Huslar), wzywający dusze zmarłych przebywających w

[czyścicu](#)

, aby powiedziały, czego potrzeba im do osiągnięcia zbawienia i aby posiliły się z żywymi.

Etnologia przedstawia jednak święto "Dziadów" w trochę odmiennej postaci. Obrzędy z okazji Dziadów odbywały się za czasów chrześcijańskich w miejscach związanych archetypowo (a często również i lokalizacyjnie) z dawnymi ośrodkami kultu - na wzgórzach, wzniesieniach, pod świętymi drzewami, w miejscach uważanych za święte (czasem rzeczywiście przy kaplicach, które często były budowane na dawnych miejscach kultu pogańskiego). Z racji swojego charakteru Dziady często odbywały się również przy grobach przodków, na cmentarzyskach. Mickiewiczowskie nawiązania do terminów takich jak "czyściec" i "zbawienie" są natomiast wynikiem nałożenia i przemieszania prastarych zwyczajów żywych od wieków wśród ludu oraz narzuconego chrześcijaństwa.

Dziady

Wpisał Administrator

Niedziela, 24. Luty 2008 13:39 - Zmieniony Czwartek, 01. Listopad 2012 10:17

W związku z ekspansją chrześcijaństwa lokalne, miejscowe zwyczaje tzw. pogańskiego pochodzenia, były sukcesywnie zakazywane. Ostatecznie jednak, to czego nie udało się wyprzeć nawet surowymi zakazami, było adaptowane lub zastępowane znanymi dziś formami - współczesnym odpowiednikiem dziadów są [Zaduszki](#). Jednakże do dnia dzisiejszego na terenach wschodniej Polski, Białorusi, Ukrainy i części Rosji kultywowane jest wynoszenie symbolicznego jadła, w symbolicznych dwójniakach, na groby zmarłych. Dziady kultywuje też większość współczesnych słowiańskich ruchów neopogańskich (

[rodzimowierczych](#)

), zwykle pod nazwą Święta Przodków

[\[2\]](#)

. W Krakowie co roku odbywa się tradycyjne

[Święto Rękawki \(Rękawka\)](#)

, bezpośrednio związane z pradawnym zwyczajem wiosennego święta przodków.